

NYT FRA DEN PRAKSISNÆRE FORSKNING I DANMARKS JÆGERFORBUND:

Agerhøne præderet af ilder eller mink på reden, der var godt skjult i vinterrapsen. Succesfuldt detektivarbejde kræver, at man er hurtigt fremme og kan bedømme friske spor. Her afslørede prædatoren sig gennem afstanden mellem hjørnetændernes perforering af fuglens skind. I rugeperioden overvåges de radiomærkede fugle dagligt.

Hvilke rovdyr tager agerhønsene?

Tekst og illustration: Carsten Riis Olesen
Foto: Carsten Riis Olesen og
Jesper Illemann

NATUR/VILDTPLEJE: I Danmark tager rovdyr og rovfugle knap to tredjedele af agerhønsbestandens, alene i perioden februar til august måned, hvor de ellers skulle have formoreret sig. Over de sidste tre år har Danmarks

Agerhønen – en intelligent fugl, der kæmper mod vindmøllerne i form af svindende økologiske rum og stigende antal arter af generalist-rovdyr, der opretholder deres bestandstæthed på baggrund af andre byttedyrsarter.

Jægerforbund fanget og radiomærket vildtlevende agerhøns for at skabe ny praksisnær viden. I en serie af artikler behandler vi emnet. Denne artikel handler om hvilke slags rovdyr, der præderer på agerhøns og plyndrer deres reder.

Rovpattedyr eller rovfugle?

Da agerhønen ruger på jorden, er den sårbar over for en række rovdyr, men der findes ingen tidligere undersøgelser over omfanget af prædation eller,

hvilke rovdyr, der betyder mest for agerhønsene. Med udgangspunkt i 93 radiomærkede agerhøns viser vores undersøgelse, at prædationen overvejende udøves af rovpattedyr med knap 70 procent af den samlede prædation, mens rovfugle står for 20 procent. For godt 10 procent var det ikke muligt at fastslå hvilken type prædator, der havde været på færde.

Hvilke arter af rovpattedyr?

Ræv og grævling var med 30 procent af prædationen de mest dominerende prædatorer. I otte procent af tilfældene var det ikke muligt at skelne mellem de to arter. I perioden, hvor dette studium er foregået, har rævebestanden været stærkt påvirket af hvalpesyge, så man må forvente, at de fremlagte tal for ræven skal betragtes som et minimum. Med stor overraskelse konstaterede vi, at den næstmest betydningsfulde pattedyrprædator var tamkatten. I enkelte tilfælde havde kattene bevæget sig langt væk fra beboelsesområder for at hente agerhønsene, i andre tilfælde havde agerhønsene valgt yngleplads relativt nær på beboelse med hold af katte. Desværre er det ikke muligt for os at skelne mellem ilder og mink, men prædation herfra udgør 12 procent, mens mår, hund og rotte alle er registreret for mindre end fem procent.

Rovfugle og kragefugle

Ikke i alle tilfælde har vi kunne afsløre hvilken rovfugl, der har taget agerhønen, men både spurvehøg, rørhøg og musvåge har været involveret.

Prædation fra rovfugle foregår hyppigst i perioden efter udparring, men ses også i rugetiden – især hvis agerhønsene ruger i nærheden af høje træer (se mere i den næste artikel om hvor agerhønsene yngler). Ganske overraskende konstaterede vi ingen redeprædation fra kragefugle. Tilsyneladende er danske agerhøns så gode til at finde dækning for deres rede, at kragefuglene sjældent finder dem. I flere tilfælde har vi set forladte reder med æg, som aldrig er blevet opdaget af kragefuglene. At kragefuglene ikke spiller en rolle i rugetiden, frikender dem dog ikke for at prædere de nyklækkede kyllinger – især hvis der er langt mellem rede og et acceptabelt leveområde for kyllingerne.

Hvordan afslører vi røverne?

Det undrer måske nogen, hvordan vi er i stand til at sætte navne på røverne. Det kan vi heller ikke altid, men chancen for at afsløre prædatorens identitet øges væsentligt jo hurtigere, vi konstaterer, at fuglen er præderet og dermed kan vurdere de friske spor. Gennem daglig overvågning i rugetiden, og

Tre års studier af prædation på agerhøns viser overraskende resultater, bl.a. at tamkatte tager livet af en god del rugende fugle, mens kragefugle tilsyneladende ikke er i stand til at finde og plyndre agerhønsenes reder.

ved hjælp af radiosendere med indbygget dødelighedsalarm, optimeres mulighederne.

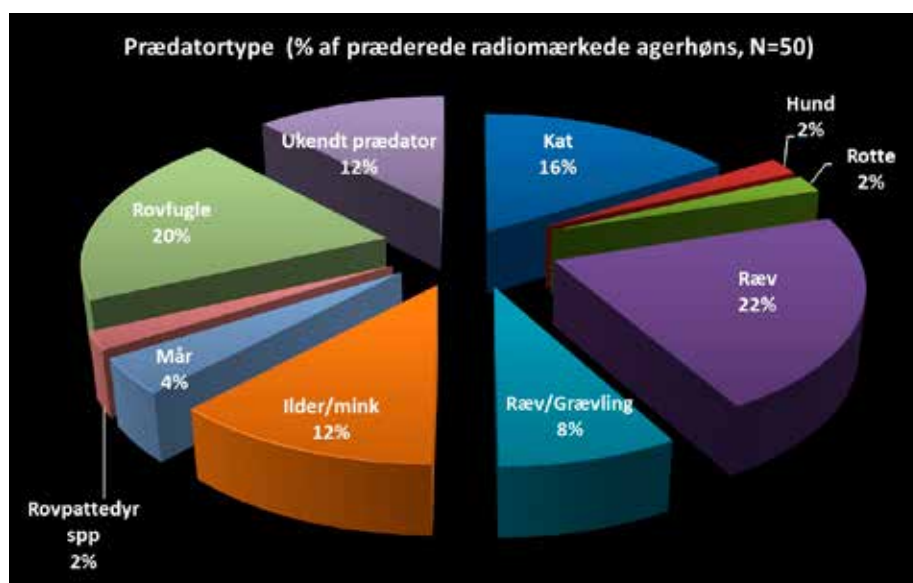
Hønen eller æggene?

I få tilfælde overlever hønen redeprædation. Det kan f.eks. ske i situationer, hvor den relativt langsomme grævling må nøjes med ”æggekage”. Hvis først agerhønen er begyndt at rugge, vil den ikke være i stand til at lægge et nyt kuld æg. Det kan hønen kun, hvis redden præderes i den periode, hvor æggene lægges. Selv efter 12 æg har vi set en høne lægge om med succes. Rovfuglene er normalt kun interesseret i hønen og lader æggene ligge.

Fremtiden

Agerhønen er et byttedyr, og arten er som sådan udviklet til at tåle prædation. Imidlertid er de fysiske levevilkår konstant blevet forringet over de sidste 50 år, mens antal arter og bestande af generalistprædatorer er forblevet stabile eller vokset. Tætheden af agerhøns er mange steder i landet i dag så lav, at prædatorer spiller en afgørende rolle for bestandens produktion og tæthed.

Yderligere oplysninger: Projektleder Carsten Riis Olesen
cro@jaegerne.dk. Tlf. 88 88 75 17
Se video på: <http://kortlink.dk/ku9a>

Oversigt over hvilke arter af rovdyr der præderede de radiomærkede agerhøns. Ud over prædation døde mærkede agerhøns også af andre årsager som f.eks. græsslæt og trafik.